

לפרשת בחוקותי – תשע"ד

שתי תורות

ארז לקס

בפרשתנו נאמר: "אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה "

דרשו על כך חז"ל - והתורות מלמד ששתי תורות ניתנו להם לישראל אחד בכתב ואחד בעל פה. אמר ר"ע וכי שתי תורות היו להם לישראל? והלא תורות הרבה ניתנו להם לישראל. זאת תורת העולה. זאת תורת המנחה. זאת תורת האשם. זאת תורת זבח השלמים. זאת התורה אדם כי ימות באהל."

מה פירוש הדבר שישנן שתי תורות? הרי צודק, לכאורה, ר' עקיבא כי אם נאמר שאין תורה אחת בלבד, ניתן לחלק את התורה להרבה תורות, כל מצוה ומצוה לפי עניינה, ומדוע אמרו חכמים כי ישנן שתי תורות?

נראה, כי שתי התורות אינן רק שני ספרים שונים. מציאותן של שתי תורות לישראל מלמדת כי ישנם שני מקורות שמהם אנו מקבלים את דבר ה'. תורה שבכתב ניתנה לישראל מאת ה', ותורה שבעל פה צומחת ומתפתחת מתוך המפגש עם העולם.

כשם שאנו מסתכלים בתורה ומנסים להבין מתוכה את רצונו של ה' מאתנו, כך עלינו להתבונן בבריאה ובברואים ולדלות מתוכם את דבר ה' הבוקע ועולה מתוך המציאות.

שתי התורות שניתנו לישראל פירושן שעלינו להתבונן ולהעמיק בדברי התורה המסורה לנו מדור לדור, ויחד עם זאת עלינו להתבונן בעולם, בצורת החשיבה המקובלת בכל דור, בערכים הפשוטים וברורים לכל אחד בכל דור, ולנסות להבין מתוך כך את רצונו של ה' מאתנו בדור.

זוהי דעת תנא קמא, האומר כי "שתי תורות ניתנו להם לישראל". ר' עקיבא לעומת זאת, סובר שהכול תורה אחת. גם דברים שנראה כאילו באו מן העולם, מדברי חכמים שהתחדשו בדור מן הדורות, רמוזים וגנוזים בכתרי האותיות של התורה, ומקורם הוא בתורה שבכתב. לא יתכן שיהיה דבר מחוץ לתורה שבכתב, אלא כל הדברים שאנו למדים, מחדשים ומקיימים, כולם באו מדבר ה' אלינו, כולם מקורם בעולם עליון מאתנו ולא בעולמנו זה.

ניתן לומר שאלו ואלו דברי אלוקים חיים וליישוב את שתי השיטות - בעולמנו שלנו אנו יודעים כי קיימות שתי תורות. כאשר אנו נמצאים ברובד הפשוט של עולמנו הוא נראה כמקור העומד לעצמו וודאי שניתן ללמוד ממנו את דבר ה'. עם זאת, ברובד העמוק יותר ומצד האמת הפנימית הכול בא ממקור אלוקי, ואין יכולת לדבר על מקור נביעה אחר לדבר ה'. ולכן גם כשאנו בעולמנו נמסים לחפש אחר דבר ה' הנובע מן הבריאה, אנו יודעים כי צורת הסתכלות זו היא לבוש להבנה פנימית עמוקה יותר, הרואה בכל תורה שבכתב, ועומדת ומכרזת "אין עוד מלבדו."